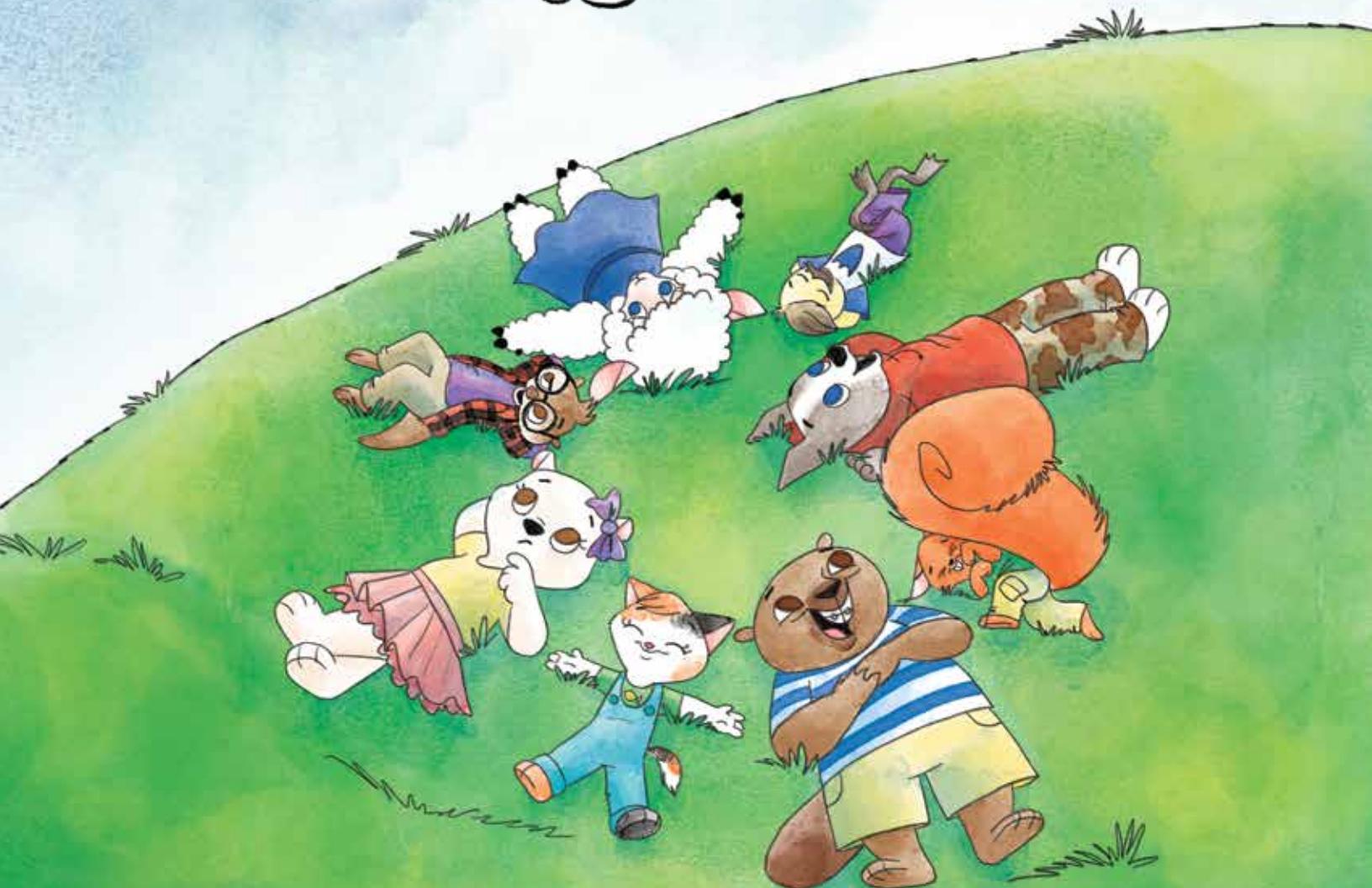

Ká yá itamacihoyan

CANADIAN CENTRE for CHILD PROTECTION®
Helping families. Protecting children.

NEW DIRECTIONS

Ká yá
itamacihoyan

Ká isinákok éko kék itastániwak kí itótam 2018 Canadian Centre for Child Protection Inc., éko ita kékwána ká masinahikátéki 2018 Canadian Centre for Child Protection Inc. éko New Directions for Children, Youth, Adults & Families. Misiwé tipénicikátew éká kotak awiyak kita otinak. Mwác awiyak tawinamawáw óhi kákí masinahakita otinamásot anihí átit éko nántaw ité tati isi masinahak wéká ta isi nökotát ta oci kaskitamasot kékawaniw. Mwác kikakí kakwéskinawápáten, kikakí papámi pakitinén wéká kikakí isi nástán ité kékí oci otinaman ta ápacítáyan máka anihí piko isi óta káti yá itasinahikátéki. Miscét ká ositániwaki énókoki (misiwé wéká átit, ká masinayaman wéká ká cakástétitáyan) mwác pakitinikátew ta itócikániwak kita osci kaskicikákét awiyak wéká ta ápacítáçit ta osci sóniyákét nántaw isi. Oníkihikowak/okanawénitínakanak máka wina kikakí otinamwak éko pápéyak kitakí kakéskinawápátamwak masinahikanosik isi máka mína wínawáw piko ékwéniw kíta ápacítáçik. Awasimé wí itápacítáyaní éko kékawána kék tawinikátéki ta itápatak óma óté isitisaya anihí ká isi kakwécikémoyan: contact@protectchldren.ca

Mwác kitakí osci itámakan óma masinahikan kisáspin éká sóki kí oci atoskátkak éko síténimocik ta itótakik ékwéniw anikik ininiwak nété ká nócicikécik New Directions éko anté Canadian Centre. New Directions ókik énanáskomácik óma kákípé isi pakitinikénit Kate Kiernan éko Billy Brodovsky, éko anikik Canadian Centre énanáskomácik anikik Education Team éko Design Team anima kákí isi wícihiwécik óta anima atoskéwinik ka nöcitániwak.

CANADIAN CENTRE **for CHILD PROTECTION**®
Helping families. Protecting children.

Anikik Canadian Centre for Child Protection Inc. (Canadian Centre) wanawéwi masinahikanok masinahikásowak óma anima piko onákatawénimowaw kíta nákacyácik awásisa éká nántaw kíta isi wísa káspínatimit. Anikik Canadian Centre ayáwak nanátok paminikéwina, wícihitowina éko kékawána kékí ápacítáçik ókik Canadians kíta osci wícihihikocik kawisk ta nákacyácik awásisa éko ta kaskitácik éka nántaw ta isi kitimahimit anikik awásisak. Awasimé kískénitamowina, óté itápi Canadian Centre ká nökopaniki masinahikéwina www.protectchildren.ca.

New Directions for Children, Youth, Adults & Families (New Directions) móna kékawán osci kaskicikéwak óma ká mámawi paminakik nanátok ohi itowa paminikéwina ité ká wícihiwécik óma ékaskitácik éko ékiskénitakik inikok ókik ati méskwaci isi ayáçik anohc anihí osci ká isi kinawápamitocik, mamitonénitakik, kayási pímácihona, kiskinawámákéwina éko kékí itatoskániwak óma ité ókik ininiwak ká mámawi ayáçik é wíkicik. Niwícihiwánan ohi nanátok isi paminikéwina ité ká kakitotáyákok ká wícéyámítocik, ité kékí miskakik kékawána nántaw ta isi wícihihik oskájisak, nanátawi kapésihikamikwa, kinawénitowikanikwa, éko mína nanátok anihí wícihitowina kíta isi natawénitákik anikik éká kákí kaskitácik kawisk kíta mamitonénitamásocik, ká kaképitécik wéká anikik ká ayáçik Ininíwinak. Awasimé kískénitamowina óté itápi www.newdirections.mb.ca

Awasimé kískénitamowina anikik osci awásisak éko nántaw kíta isi wísa káspínaticik éko tánísi anikik kákí kísi opikicik kékí isi wícihiwécik óté itápi www.makingsenseoftrauma.ca. Takonwa mína ahihi masinahikaná éko éká kékawán kíta tipahikéyan **Making Sense of Trauma: Practical Tools for Responding to Children and Youth** éko mína awasimé kíta takonwa nanátok ité kékí isi wícihihánániwak.

CANADIAN CENTRE for CHILD PROTECTION masinahikásowak óta Canada óma é itakisocik éko óma omasinahistahikaniwáw Canadian Centre for Child Protection Inc. éko anihí New Directions anima omasinahistahikaniwáw é tipénitakik ókik New Directions for Children, Youth, Adults & Families.

ISBN: 978-1-989757-28-4 (ká nökopaniki anihí kí masinahikéwina)

Óma masinahikan é ayamhistamákániwak anihí osci Big Feelings Come and Go masinahikan éko mistom kákí masinahikáték Ákanásimowin kí ápatan, éko ékospík kákí niskinawásinahikáték [kéko askiy óta] anta, New Directions for Children, Youth, Adults & Families, 500-717 Portage Ave., Winnipeg, Manitoba, Canada éko anima Canadian Centre for Child Protection Inc., 615 Academy Road, Winnipeg, Manitoba, Canada. Anikik Indigenous Languages of Manitoba Inc., ká iticik, ispi kékí tawinamákocik anihí kákí tipénitaminit ékwéniw masinahikan, kíta mwéskatasinayakik anima kákí itasték omisi isi [Ininíwi Píkiskwéwin óta]. Indigenous Languages of Manitoba Inc. ká iticik wínawáw kíta pakamiskákowak anima kawisk kíta itasinayakik anima nistom isi kákí itasinahikáték éko wínawáw ta anihí wana sinahikátew nántaw isi wéká kí wanikiskisinániwan kékawána ita takí masinahikáték mina. Kékawániw óta kákí masinahikáték éko móna Akana simowin ápatan wínawáw anikik ékí masinayakik ta takonik ékota okik Indigenous Languages of Manitoba Inc., ká iticik wínawáw kíta kinawápamikowak kékawániw ékosi kákí osci isicikécik ta itasinahikáték óma. Awina kékí tipénitak anima Ininíwi Píkiskwéwin óta isi ayamhistamákéwin éko ékwani táti isi tipénitákonwa New Directions for Children, Youth, Adults and Families; éko anté Canadian Centre for Child Protection Inc ká iticik. Kakinaw tipénicikana kinawénicikátewa.

This book is a translation of Big Feelings Come and Go which was first published in English by, and is copyright 2020 of, New Directions for Children, Youth, Adults & Families, 500-717 Portage Ave., Winnipeg, Manitoba, Canada and the Canadian Centre for Child Protection Inc., 615 Academy Road, Winnipeg, Manitoba, Canada. Newcomers Employment and Education Development Services Inc., with permission from the copyright owners, translated the contents of the original book into Cree. Newcomers Employment and Education Development Services Inc. assumes all liability for the accuracy of and any errors and omissions in translation. Any content that is not in the English version has been added by the Newcomers Employment and Education Development Services Inc., which takes full responsibility for any additions. Copyright in the Cree translation belongs to New Directions for Children, Youth, Adults and Families; and the Canadian Centre for Child Protection Inc. All rights reserved.

Kakinaw awiyak ká ayamitát óma masinahikan

Kinanáskomitinán óma kákí ayamitáyan ácimowin éko é ati kiskénitaman ta micimopiyan, ta tapasíyan, éko ta nótinikéyan, ká ati itamacihoyan ki mýawik ispík nántaw ká ati kisci iténitamacihoyan ta mósihoyan.

Kákí kísi opikicik éko awásisak, kakinaw awiyak askáw nántaw iténitamacihóta mósihowit. Éko mína mitoni papéyatakapi kawisk kita ayamitáyan óma ácimowin. Nákacitá tániwéka máwaci kékí atósképaniki kita wícihikoyan nántaw isi.

Anóhc ká kísikák kika kiskinawámákawin tánisi
éspanik ki míyaw ispík mána ká wanénitaman apoo
kostácipaniyan éko anihi kititénitamowinik ékosi é isi
móositáyan.

Kitayánaw anta písci
kistikwáninánik
éwítamákoyak ékwéniw éko
ayíw itamwak anima **ká**
kostácipaniyan.

Sémák ki mósihon ékwéniw ispík ká
wanénitaman apoo kostácipaniyan.

Ki nácacihikonaw
ékwéniw.

Ékwáni sémák ki micimopanin, kiwi tapasín, apoo,
kiwinotinikan wí nótinikán ékosi maci iténitamachoyani.

Áskaw kititamacihónaw éká ékaskitáyak ta
waskawíyak apoo kawisk ta mamitonénitamak.

Éyako ká itwániwak
micimopanin.

Áskaw kititamacihon nántaw ité éwí
nóté itámoyan.

Éyako ká itwániwak
tapasíwin.

Éko áskaw kititamacihonánaw
éwí pakamahikéyak éko éwí tá
tépwéyak.

Éyako ká itwániwak
nótinikéwin.

Kika kiskinawámákawinaw éko
kika ká kocitánánaw tánisi óma
ta itótamak ispík kétatawén maci
kostácipaniyani.

Kákí kísi opikicik éko awásisak kakinaw
mána kétatawén kita mositáwak
émicimopanicik, éwí tapasíc pakwanta
oci éwi nótinikécik ispík ká wanénitakik
apoo kostácicik.

Ékosi óma ki míyaw ká isi
atosképanik ta wícihikoyak.

Mwésci é sasci wápamat pisiskiwikán ékinawápamis anta wasénamawinik osci! Sémák ki mósitánaw é kostácipamiyak éko ékota anima ká **micimopaniyan**.

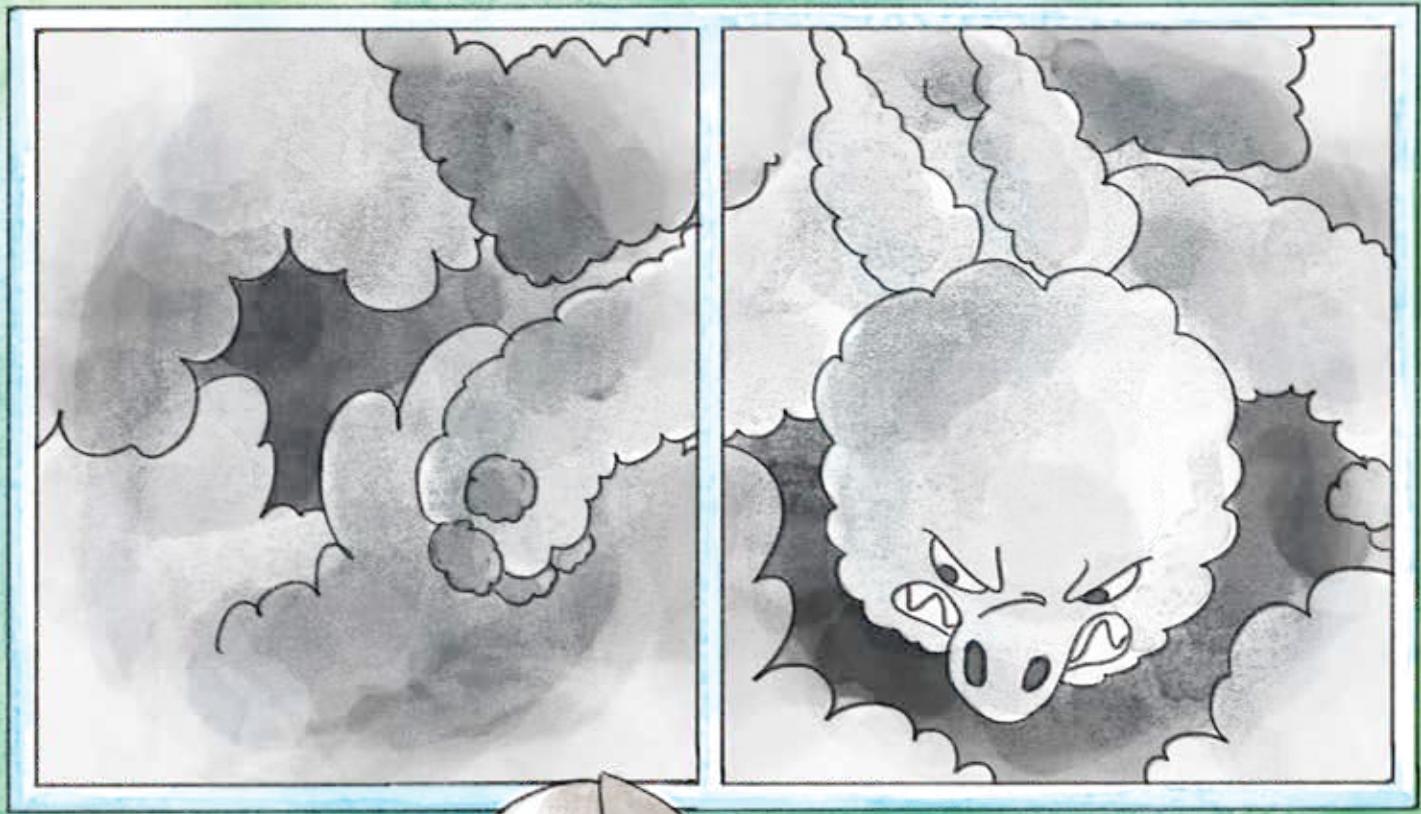
Ká micimopaniyan anima mána ká kostácipaniyan éko éká é kaskitáyan kita tapasíyan apoo ta nótinikéyan.

Kitéhi ki mosiháw sóki nawac é atosképanit éko mína é sóki papási paspitatámoyan.

Pápakán kakinaw awiyak itamacihó éko ispanihiko óma mána ká micimopanit.

Máscikósci...tánisi anima micimopamiwin étamacihóskákoyan kína ékosi ká ispahikoyan?

Ayíw nikí itamacihótay...

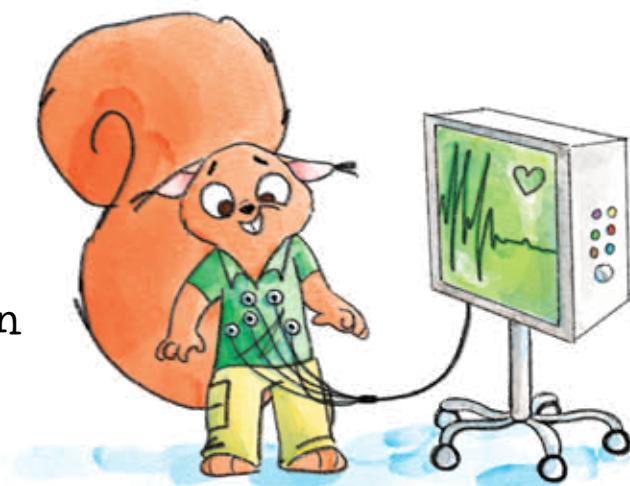

...é mosci papámapoték
óma nistikwán

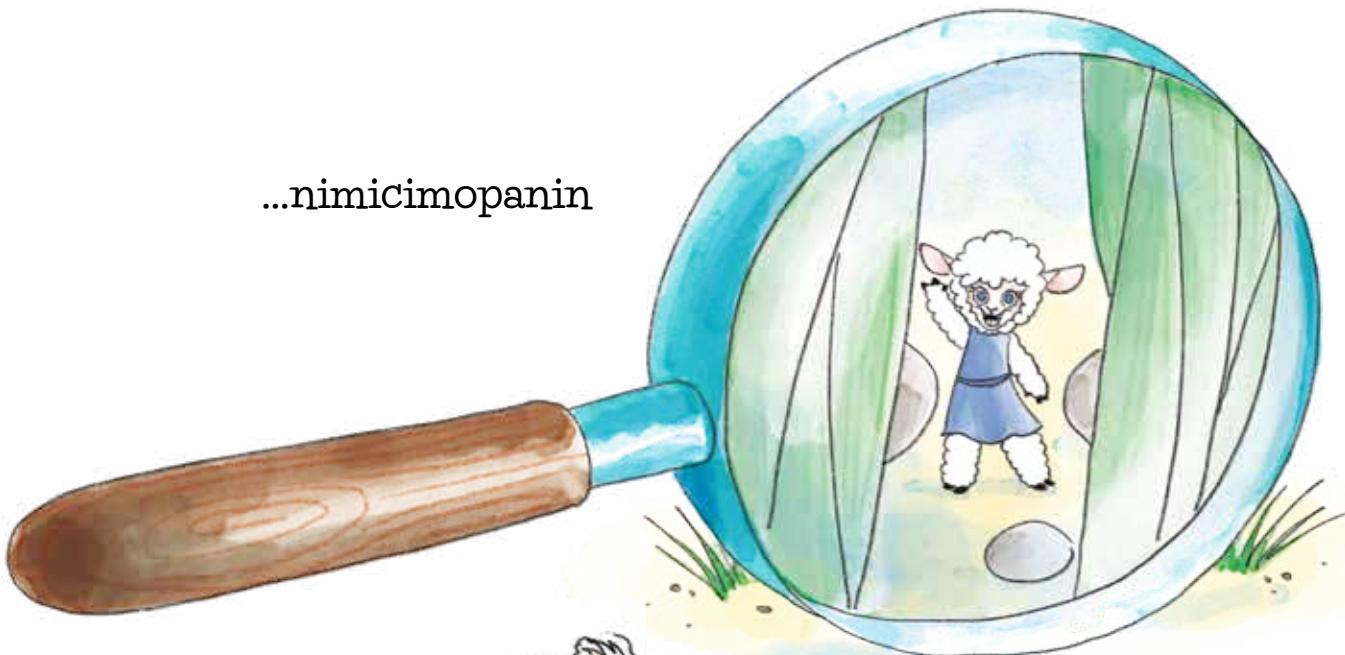

...émiscimohiyán

...é mósiyak nitéhi sóki nawac é
atoskémakak ékwáni kétatawén
móna kékwán pétákon

...nimicimopanin

...é apiscinákosihisoyán

...mwác ni nökosin

...mwác 'nikaskitán
kita ayamiyán

Éko kitati pýatakamacihonaw ki míyawik
ispík kákí kískwá wanénitamacihoyan apoo
kostácipaniyan.

Ékwani óhi kikakí itóténánaw.

Nanátawápiy ita ká ayáyan mékwác éko akita
kékwána anihi **nisto ká cipétakwaki**
anta písci.

Písci otatámow...éko mitoni
kinowés papéyatak **pótáciké**

Kítwám **písci otatámow**...
éko mitoni kinowés papéyatak
pótáciké

Oci nákacitá máti ké
apiyan nántaw kékwaná
émaskawák apoo
énoskák. Mamiko
naníníkisépaniho.

Péyakwa **písci pakitatamow...**
éko kinowés papéyatak **pótáciké**.

Nákacitá anima kí míyaw éti itamacihoyan
ispík é ati pýatakénitamacihoyan.

Kitéhi ana éko nawac papéyatak kitati
pakitatámon ispík óma ká ati póni
kostácamacihoyan.

Ékwani anihi mósotáwina
piko ispík kikakí
ispanihikon mwésci óma
ká isi pimástak wásko.

Éko. Óma ispík ká iténitamak éwápamáyak ana pisiskíwikán ékinawápamikoyak anta osci wásénamawinik, ékwáni sémák anima písci kistikwáninák ki mósitánaw éyako éko ékota anima ká osci **tapasímacihoyak...**

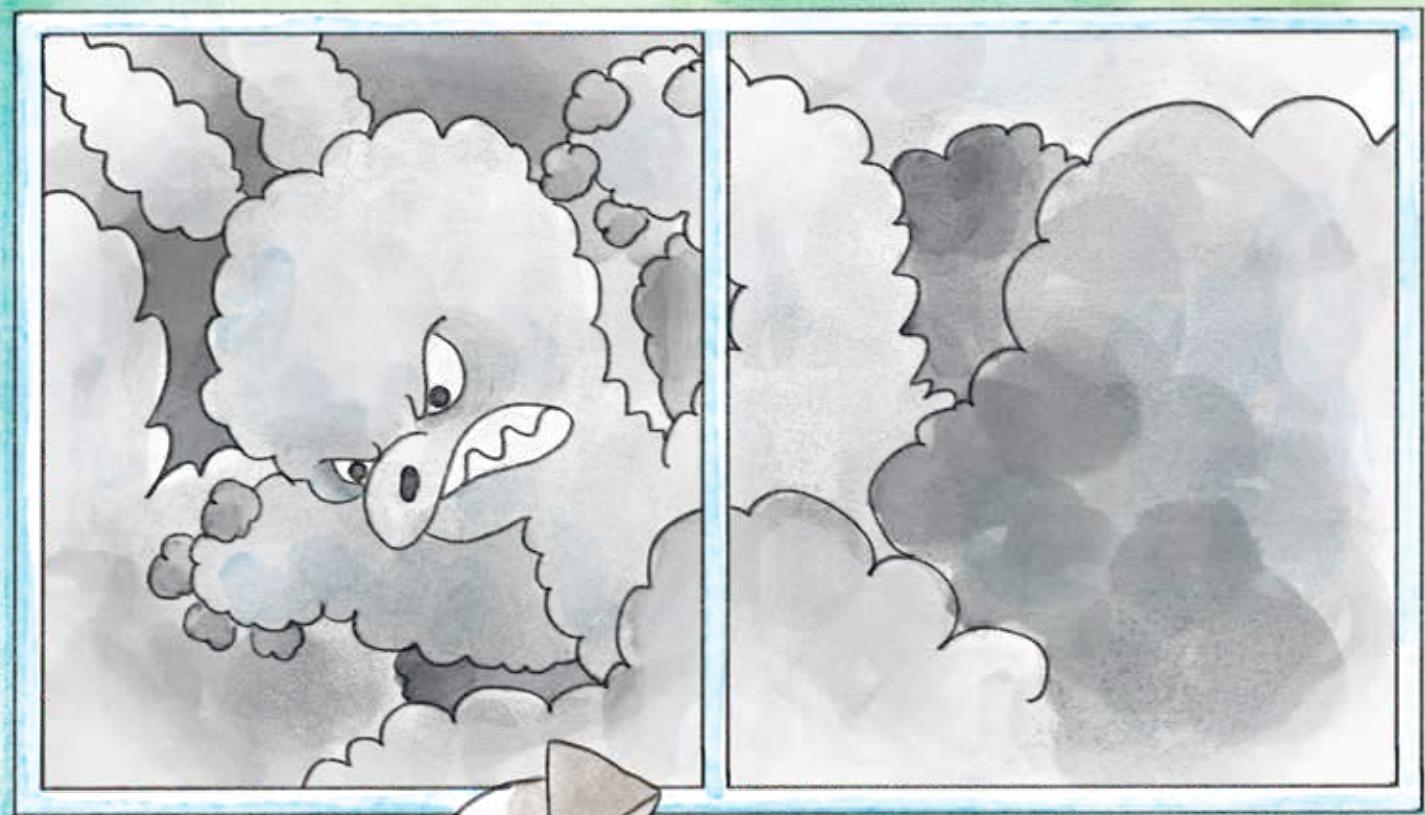
Tapasíwin anima mána wésám mistahi ká ati isi mósi itamacihoyák éko kinóté waskawínaw eko kita tapasíyak!

Sóki atosképaniw nawac ana kitéhi, sóki éko papás nawac ki pá pakitatámon éko éká ékí koskoyáciyan.

Kakinaw awiyak pá pakán isi mósitáw anima ispík káwí tapasít itamacihowin.

Nákatawénita...tánisi anima tapasíwin étamacihóskaçoyan kína ékosi é ispanihikoyan mána?

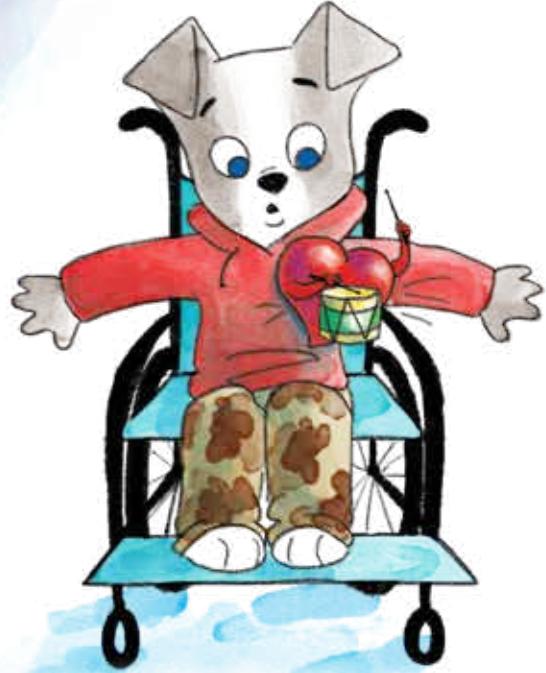

Ayíw nikí itamacihopan...

....wánaw nántaw ité
niwi nóté itotán

..mwésci ká ispíci sókékocik ana
itowa kakwéciskasowéwi mistatim

...éko ana nitéhi éko tápwe sóké
pakamiskiképanit mwésci
ana itowa mistikwaskik
ká pakamahikáték

...éwí
tapasihísoyan

...mwác nikaskitán
kita pakitatamoyán

...éko mitoni
nikiskwéyápamacihon

...éko épapási
ayamipaniyán

...éko éwí nóté paspiyán ékota
osci inikok ké ispíci kaskitáyan
papás éyako ta itótamán

Kitati pýatakamacihonaw ki míyawik ispík ká ati
póni wanénitamacihoyan apoo ká ati póni sékisiyan.

Ékwanik óhi kikakí já itóténánaw.

Nistom, **wá waskawina anihu ki níníkisitána**. Mósiyik anihu micéstatéyápíya
anta kískátik émámaskawipaniki

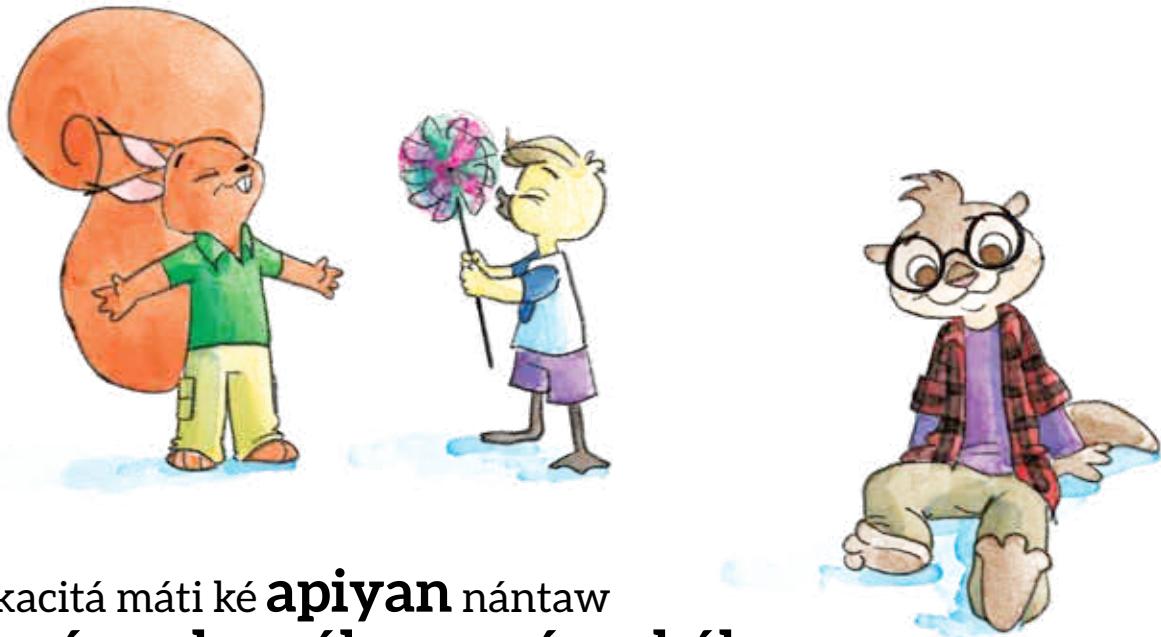

Kiníníkisitána anihu **pýatakwastá**.

Písci otatámow...
éko mitoni kinowés
papéyatak **pótáciké**

Kítwám **písci otatámow**...éko mitoni
kinowés papéyatak **pótáciké**

Oci nákacitá máti ké **apiyan** nántaw
kékwána **émaskawák apoo énoskák.**
Mamiko **naníníkisitépaniho.**

Péyakwa **písci pakitatamow...**
éko kinowés papéyatak **pótáciké.**

Nákacitá anima kí míyaw éti itamacihoyan ispík
é ati pýyatákénitamacihoyan.

Kitéhi ana éko nawac papýatak kitati
pakitatámon ispík óma ká ati póni
kostácamacihoyan.

Ékwani anihi mósotáwina
piko ispík kikakí
ispanihikon mwésci óma
ká isi pimástak wásko.

Éko. Óma ispík ká iténitamak éwápamáyak ana pisiskíwikán ékinawápamikoyak anta osci wásénamawinik, ékwáni sémák anima písci kistikwáninák ki mósitánaw éyako éko ékota anima ká osci **nótinikéwin...**

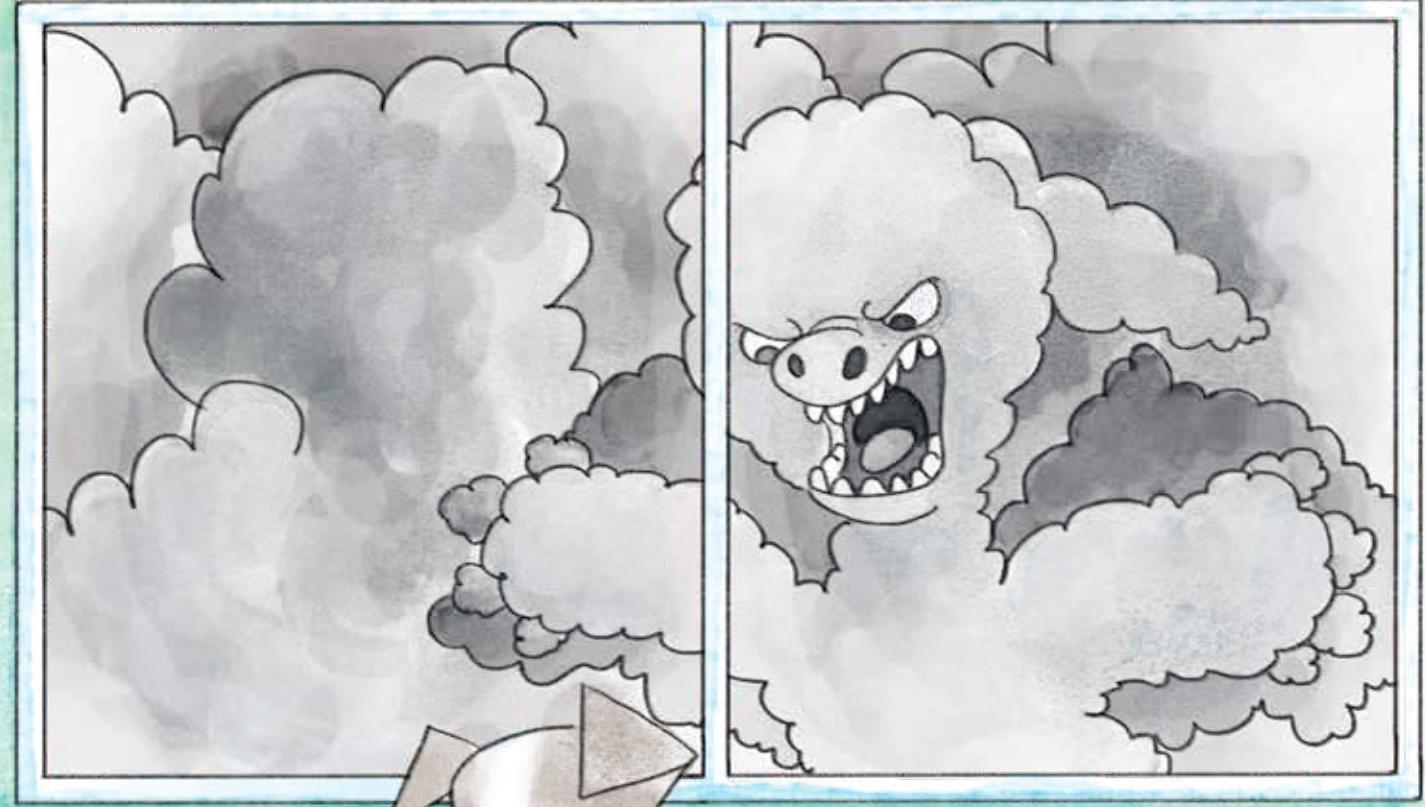
Nótinikéwin anima wesam mistahi ka ati isi mosi tamachoyak eko kinote pakamakananow apoo kinote pusikawachikanow.

Sóki atosképaniw nawac ana kitéhi, sóki éko papás nawac ki pá pakitatámon éko éká ékí koskoyáciyan.

Kakinaw awiyak pakan esmoseyow

Nákatawénita...tánisi anima
tapasíwin étamacihóskákoyan kína
ékosi é ispanihikoyan mána?

Ayíw nikí itamacihopan...

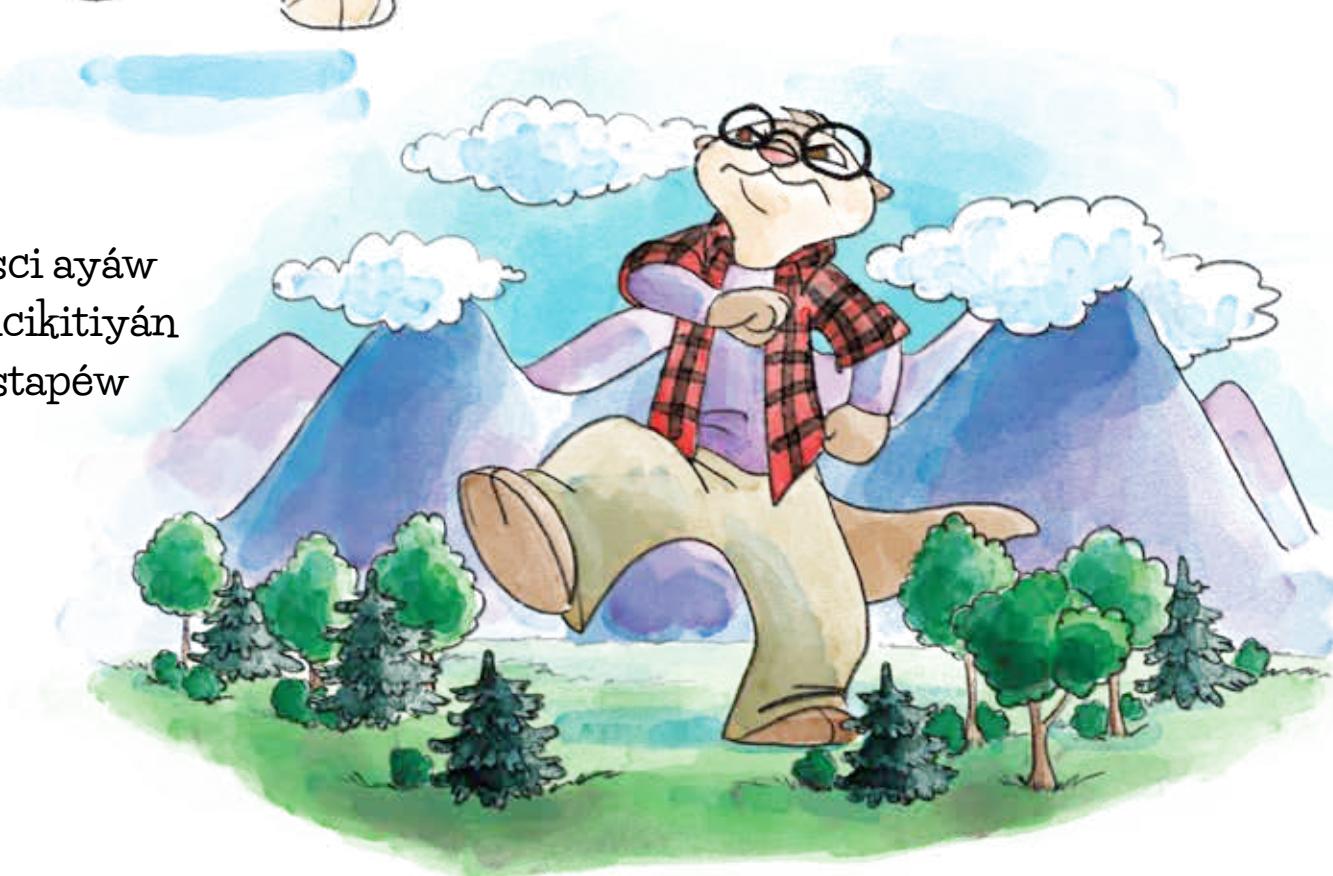

...kisíwatámoyán

...Éwí pakamatayamán kékwán

...Mwésci ayáw
é ispícikitiyán
mistapéw

...énótinikéyan
mwésci anikik
ká tétapecik
mistatimwa

...Niwí nóté takiskikán éko
kwáskototén kékwán

...kita ititákosiyán
é kisíwét misi pisiw

...é kísowastémacihoyan

...éwi masikéyán
mwésci asinákésk

Kitati péyatakamacihonaw
ki míyawik ispík ká ati póni
wanénitamacihoyan wéká ká
ati póni sékisiyan.

Ékwanik óhi kikakí yá
itóténánaw.

Mákocicéniso mwésci é mákonat tókán...**otatámow**...éko **pótáciké**

Písci otatámow...éko mitoni
kinowés papéyatak **pótáciké**

Kítwám **písci otatámow...**
éko mitoni kinowés papéyatak
pótáciké.

Oci nákacitá máti ké **apiyan** nántaw kékwána
émaskawák apoo énoskák. Mamiko
naníníkisépaniho.

Péyakwa **písci pakitatamow...**
éko kinowés papéyatak **pótáciké.**

Nákacitá anima kí míyaw éti itamacihoyan ispík
é ati pýyatákénitamacihoyan.

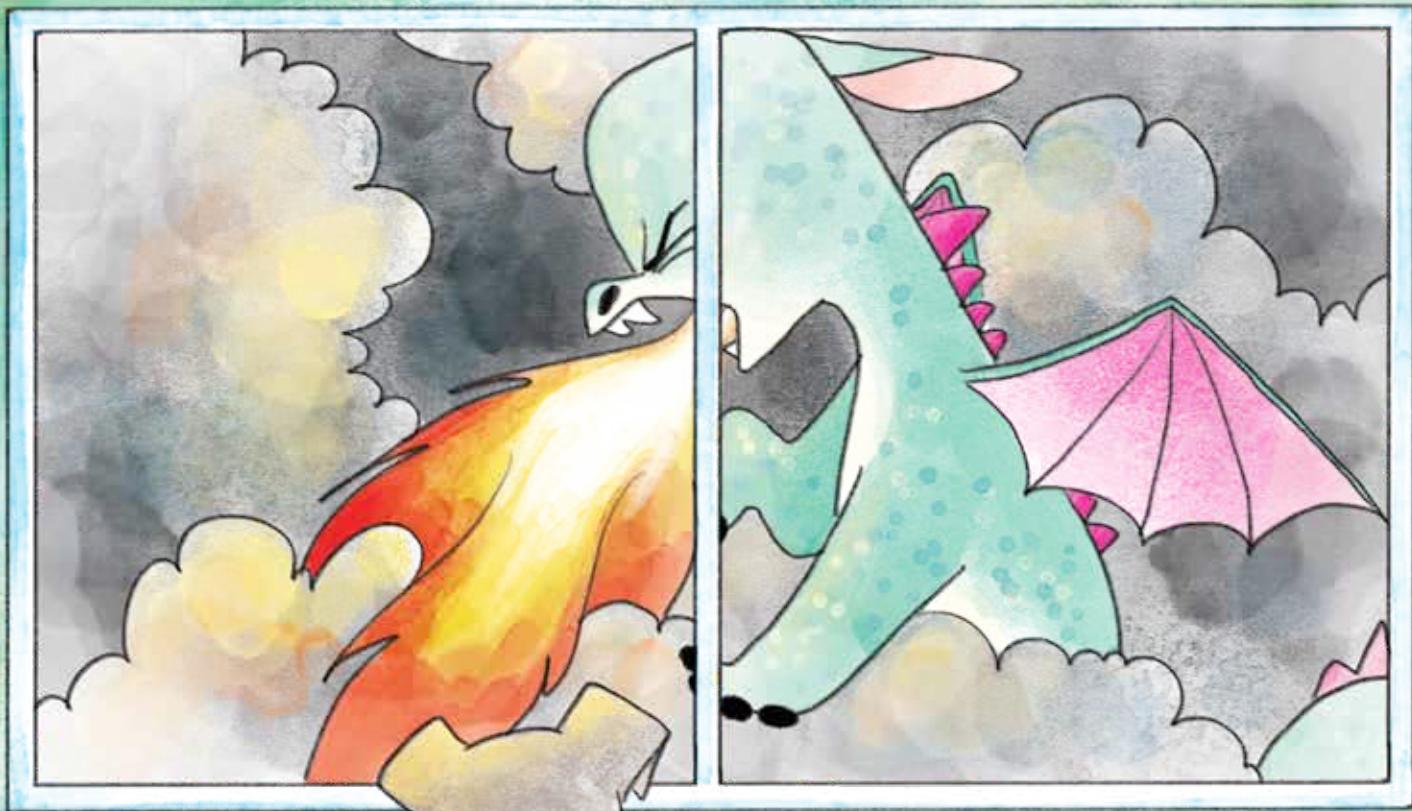
Kitéhi ana éko nawac papýatak kitati
pakitatámon ispík óma ká ati póni
kostácamacihoyan.

Ékwani anihi mósotáwina
piko ispík kikakí
ispanihikon mwésci óma
ká isi pimástak wásko.

Itápi, tápwe
itáw ana
pisískikan
anta
wasénamawinik!

Nititamacihon Óma...

...nántaw ta
itótéyán
wánaw

...tá nótinikéyán
mwésci ana ká
tétapit mistatimwa

...éká ta
nókosiyán

...éká éki kaskítáyán
ta ayamiyán

...ékisípatáyán mwésci
kakwéciskatowi
mistatim

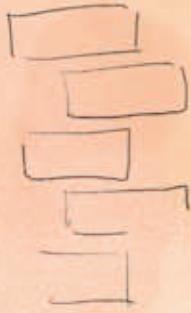
...épápámápoték
óma nistikwán

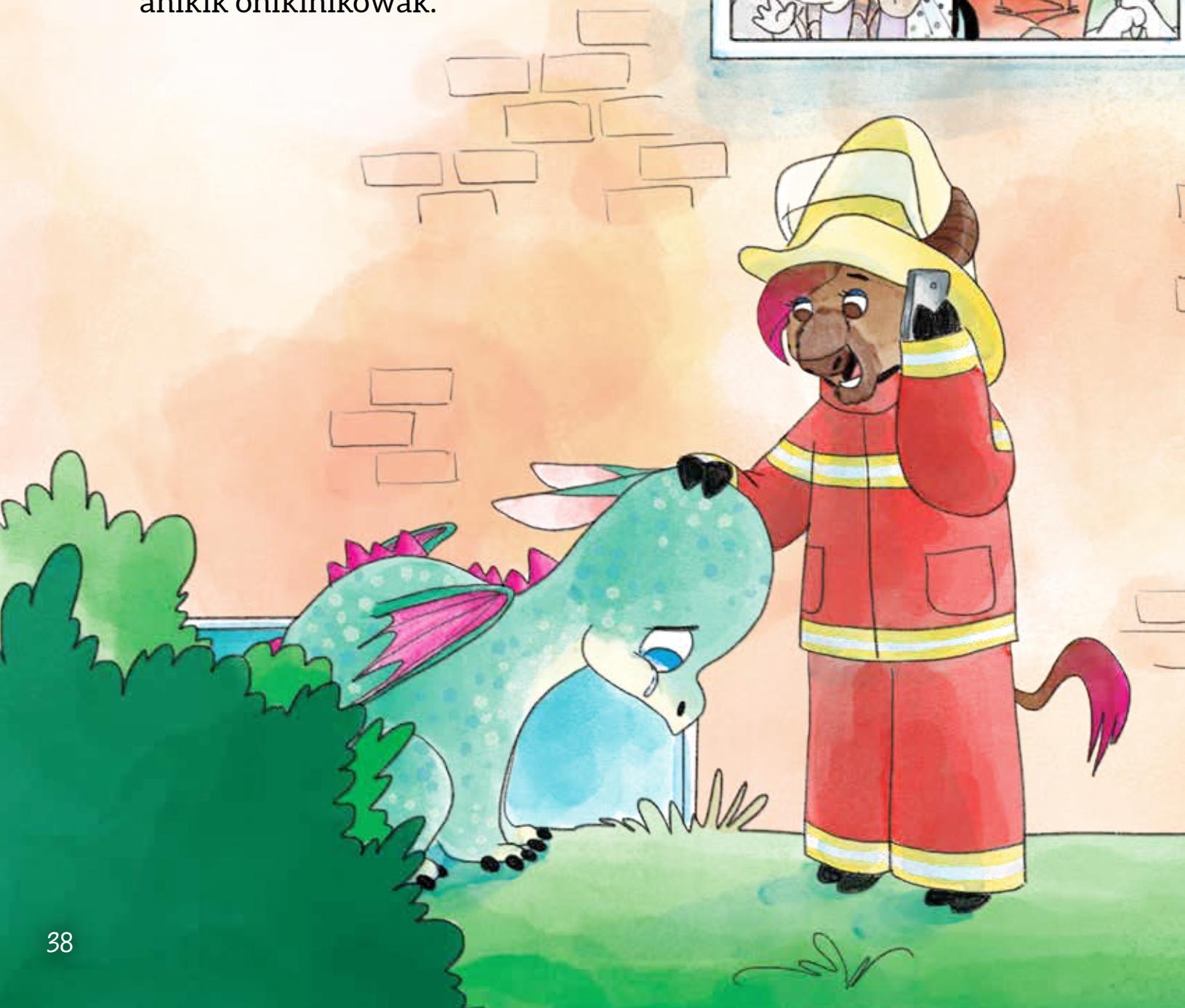
...ékiskówastémacihóyan

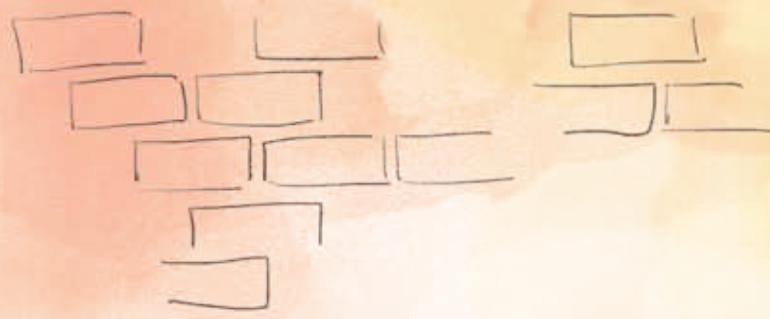

...éwí nóté paspíyán óta osci éspíci
kaskitáyán ta papásíyán

Móna nántaw éyako. É wanisik
ana pisiskíkán. Ana Dragon
Keeper ká itit, kita tépwátew
anikik oníkihikowak.

Ékostácipaniyán éwápamak ana
pisiskikán anta wanawítimik
wásenamawinik.

Ékwáni anima ki aniyaw ká
itamacihómakak ispík ékosi
ká ispanihikoyan.

Kika ká kocitánánaw táti
péyatakamacihoyak ki míyawik
ispík kí póni wanénitamacihoyani
apoo kostácihomacihoyani.

**Písci otatámow...éko mitoni
kinowés papéyatak pótáciké**

Kítwám **písci otatámow...éko mitoni
kinowés papéyatak pótáciké**

Oci nákacitá máti ké **apiyan** nántaw kékwána
émaskawák apoo énoskák. Mamiko
naníníkisitépaniho.

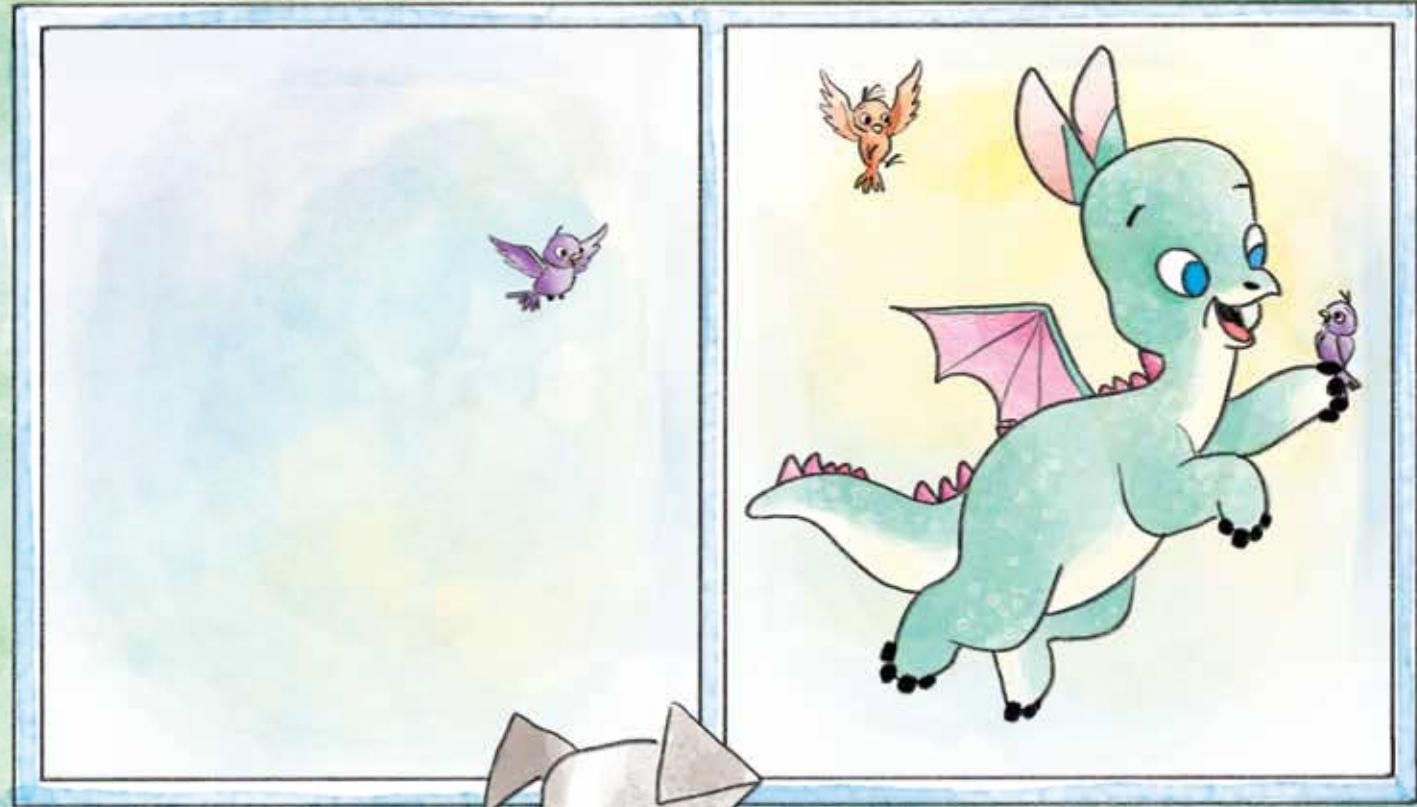

Péyakwa **písci pakitatamow...**
éko kinowés papéyatak **pótáciké.**

Tánisi éspanik anima ki míyaw óma é
ati **koskawáténitaman éko**
épéyatakénimoyan?

Niwápamison óma...

...éwí nóté
métawéyán

...ta misti pá pápiyán

...ninákacitán
ési mósihoyán

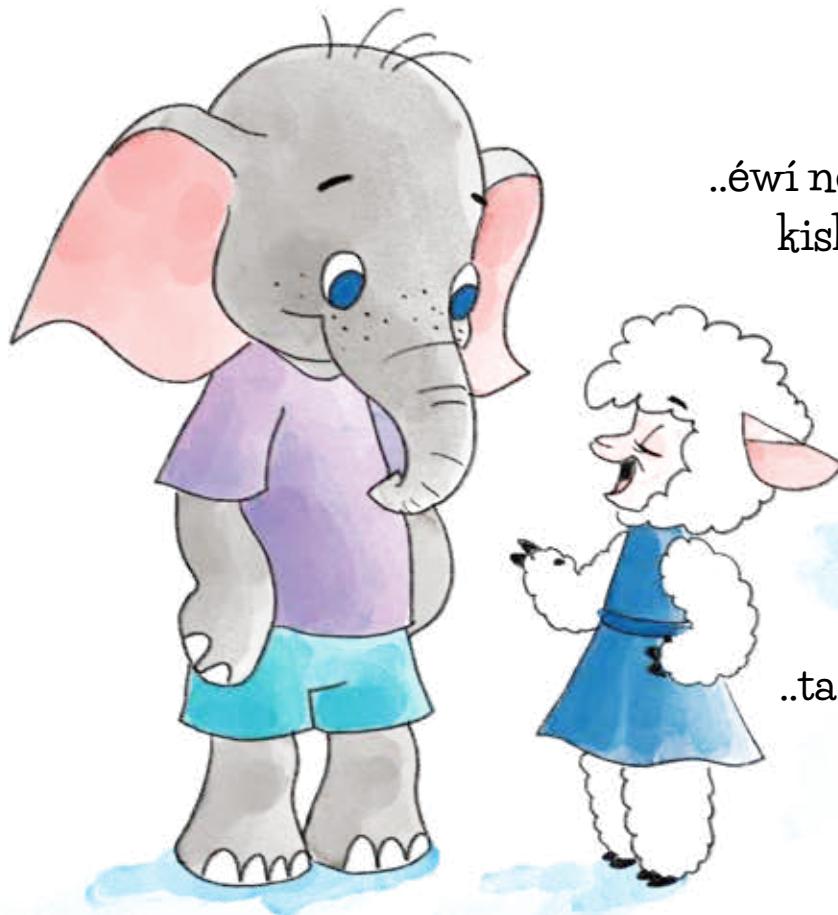
...ta kisci pá
pakitatámoyán

...éwí nóté wápatamán
kakinaw kékwána

...éwi nóté kískwékásoyán óma
ká papá wicéwakik nitótémak

..éwí nóté
kiskénitamán

..ta ayamiyán inikok ininiwak ta
pétawicik éko ta nisitotakik
anima ká itwéyán

Mitoni ná ki namiscihon óma
ékiskénitamana tánisi kita isi
nákatawénitaman ki níyaw ispík óma nántaw
wí isi kostácipaniyani ta itamacihoyan?

Ki kiskéniténaw óma tánisi kéki
itótamak kisáspin anihi mósihona
wésám kitati wanénitamihikonaw
apoo ati kostácihómaci hoyako.

**Háw ati wanawíták éko
tanatawimétawéyak!**

